

„ROBOTCHYJ NAROD“ (THE WORKING PEOPLE).

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada. THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA. Published monthly by THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U. S. D. P. OF CANADA. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man. Subscription \$1.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ — одиноку соц. дем. часопис для цілої Америки; вона одна дає те знання, яке повинна мати кожда працююча, клясово-свідомо людина. Хочеш знати, як здобути кращий лад на освіті, то читай все „Робочий Народ“.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш один долар, а адреса до него є:

ROBOTCHYJ NAROD Winnipeg, Man. Box 3658 (St. B.)

В справі Партиїного Органу.

Захід бажає перенесення „Робочого Народу“ до себе в тій надії, що в нових обставинах наш орган зможе знов стати тижневиком.

Деякі відділи зі сходу протавлять ся сему. Тоді Екзекутива дає справу під референдум, аби не наробилося знов заколоту в Партії. Та даючи членству рішати долю партиїного органу, Екзекутива хоче бути певною, що дійсно членство шире відносить ся до такої великої справи, як партиїна преса. Голосувати се легонька річ, се кождий потрафить. Але Екзекутива хоче гваранції, що кождий голосуючий член, що кождий голосуючий відділ голосує з розумінням ваги справи, з повною посвятою себе ділу вазволу робітничої кляси.

От тому і ухвалила Екзекутива, 1) що голосувати над добром „Р. Н.“ мав право тільки той член нашої Партії, котрий є передплатником „Роб. Нар.“; 2) окрім того, щоб кождий такий член вібрав, або сам дав \$2 на пресовий фонд, або вібрав \$2 передплати; 3) що кождий відділ має дати \$5 на книжки, чи має той їх відділ чи ні, то не робить ріжниць.

Ті члени і ті відділи, котрі вповнять сей обовязок, то тільки таких ми можемо уважати за дійсно свідомих партиїних товаришів.

\$1 передплата, \$2 фонду, або \$5 від відділу се під теперішню хвилю, коли усі роблять — маленький видаток, але, коли його вповнять усе членство, тоді „Роб. Нар.“ буде мати відразу фонд стати тижневиком.

Се мають зрозуміти наші відділи і усі як один в як найкоршій часі свій обовязок вповнити!

Коли референдум скінчить ся бальоти і гроші Екзекутиви відішле до Екзекутивної Ради, яка з вислідом

куди впаде більшість голосів і ухвалить де бути „Роб. Нар.“ і туди віддасть і ті надіслані разом з бальотами гроші.

А ті відділи, чи члени котрі не аложать ухваленої кавції — тих голоси не будуть раховані.

При кінці заявляемо, що Екзекутива займала в справі перенесення „Роб. Нар.“ найгострішу неутральність. Тому хай обидва боки ні в чім її не осуджують. Зложіть гроші, агітуйте, голосуйте, а куда похвалить ся більшість на то згодить ся і Екзекутива.

Тож визнаємо Членство як найсерйозніше відношення до сего референдуму, бо від того буде залежати будучність „Роб. Нар.“

Тож хто є дійсним і чесним соціалдемократом — оповни свій обовязок!

Вілька слів про те, як ми постійно зближаємось до соціалізму.

Соціалізм давлю вже став популярною наукою в усіх цивілізованих країнах не тільки Америки і Європи, але й Австралії і Азії.

А особливо популярним він став ся від часу, коли розпочалась всеосвітня кровопролитна різня. І не дивлячись до сего багато причинялась, по перше, надія, що тільки соціалізм може спасти людство від повторення охопившого усього світу кровавого чаду; подруге, — відбувший ся в такою легкістю перехід многих галузей промислу в руки держави. Таж се також ніби соціалізм? Про се можна, розумієть ся, багато дечого сказати, можна навіть десятки книг написати.

В загальних рисах соціалізм — се такий суспільний лад, при якому увесь витвір — усі машини, суровий матеріял, копанні, фабрики, заводи, ліси, заляніччя і т. д. і т. д., знаходять ся не в руках приватних капіталістів — хазяїв, а в руках усього народу.

Всім, читаючи газети, звично, що вже в самого початку війни правительства майже всіх воюючих країн почали вибирати то одну,

то другу галузь промислу в свої руки і порядкувати ними не для користи поодиноких капіталістів, а для користи всієї держави. Скрізь почали поговорувати про те, що зарав державою може забрати одну галузь промислу в свої руки, то чому ж їй не забрати і решту? Соціалізм, про який оповідалось так багато страших річей, що лякали навіть несправжніх людей, почав робити ся популярним самими ж правительствами. Само собою зрозуміло, що такого рода соціалізм не є той, до якого стремлять свідомі робітники всіх країн. Се правда, що при соціалістичнім ладі все буде знаходитись в руках держави. Але сама держава буде зовсім інша. Тепер держава офіційно хоч ніби й висловлює інтереси велього народу, алеж всім відомо, що всі сучасні правительства, вибрані вони чи „назначені“, представляють і боронять інтереси капіталістів властелів. В уявкому разі, вже одний факт можливість безперечного переходу цілх галузей витвору в руки держави, хоч би й капіталістичної, свідчить, що відій-

снене соціалістичного ідеалу вже не за горами. Соціалізм може бути введений в житте не бажанем і ріпенем поодиноких осіб, а тільки тоді коли всі форми витвору і витекаючі з сього услї ви життя будуть готові для того. Щож потрібно для того, щоб увесь витвір міг перейти в руки громадянства і уживать ся не для авеску і збогачення одних і видушувания соку в других?

Плянорірна управа промислом — добуване средств до життя — цілим громадянством явще не зовсім вже нове в історії людства. Щось подібне вже існувало в часах так зван „первістної комунї“, коли люди ще жили невеличкими гуртами і змушені були спільно працювати. Тоді ще чоловік не мав й поняття, що значить витворювати річі для продажі. Робили всі разом для спільного ужитку; орудді витвору належали до велього громадянства. Також і плоди їх праці, які описія розділювано більше менше по рівній частині...

Про приватну власність також не мали тоді й найменшого поняття. Се особливо важне знати тим, котрі ще й тепер гадають, що соціалізм через се саме неможливий, що стремління до приватної власности мовляв лежить в натурі чоловіка.

В такій формі співжиття людство прожяло далеко довше, ніж в услїях приватної власности. Жили люди такою формою життя не тому, що їм се подобалось, а тому, що було приневолене до того силою обставин. При недостатчі знарядів витвору (тоді ще не було машин, не знали ані про електрику) вона в ті часи тільки спільними зусиллями могли добувати найнеобхідніші средства до

життя. Поміри удосконалюваня знарядів витвору, винахід лука, стріли, сокири, лопати і т. д., зробивших можливим працю успішно і оліанцем, праця спільними силами почала поволі счасати.

Поруч і з тим починає розвиватись приватна власність раніше на знарядді витвору, винайдені поодинокими особами, а описія і на всі річи вироблювані за допомогою тих знарядів. Десятки тисячів літ проминули в такім поступенім переході від комуністичного ладу життя до життя з приватною власністю.

За той час людство переступило і через поріг рабства і кріпацтва і дорослого, нарешті, до капіталізму, — форми співжиття, в котрій ми й до сього часу живемо.

Тепер ніхто не робить для самого себе. Все витворюєть ся лишень для продажі.

Поступено, завдяки переходу землі і других орудді витвору в приватні руки, мільони людей повзавлені можливости працювати на самих себе. Щоб не вмирати з голоду, вони привневолені були шукати праці в тах, що забрали в свої руки і знарядді витвору, і сирій матеріял, т. е. в властелів-посідачів.

Прості робічі інструменти старої доби, як сокира, лопата, колесо, ігла, веретено, пилка і др., перетворувались поступено в складний апарат, в машину, яка приводилась в рух руками або ногами. Руки чоловіка поволі замінювались водною і конячою силою, доки, нарешті, все се не дало місця парі і електриці. Завдяки останнім, самі машини зміняли свій тип, перетворюючись в машини вилетні.

З невеликими машинами

могли ще справляти з одинокими робітниками. Але те, що є перетворення нескладних машин в машини, була неможливою динцем (ремонт) або в невеликих кількостях. Так як кожен тепер ми знов працюємо спільно. — А чия?

Тоді первісні люди робили спільно на дикого звіра, а тепер вони вата його камі, тому, що в них радів. А тепер люди повинні робити спільно, бо ордуру — машини — ні і великі, що робітникам не в силах.

Сучасний витвір є зварядів в тій же ладю, що в витворі. Се прикурювавших до поодиноких капіталістів, а в троєкраті.

Але й велике робом капіталістично справитись складними явищами величеського трости і сирій матеріял поки що сучасне громадянство не може.

Доходить до того суспільність повзавляється капіталістичною сподарку. Вона в їх представителів ся в діла синдикалізму, нічого поле їхньої ств. Під час страшенної посередничої міталістичної робітничої змасткості. Ті явища заострились кождим днем. По як промисл розвивавсь і більше рост і суспільні недоволення. Капіталістична

Розмова Лукіяна, Еразма і Рабле в Елізейських полях*).

(Із писань Вольтера **).

Лукіян 1) недавно познакомив ся з Еразмом, не звязавши на свою відразу до велього, що приходиться в Германії. Він думав, що Грек не повинен понажати себе розмовою з батавом 2); лише, що сей батав показав ся йому порядним чоловіком, то він і рішив ся поговорити з ним.

Лукіян і Еразм. — Значить, ти в своїй варварській країні робив те саме, що й я в одній з найбільше цивілізованих країн світа; ти насмівався з усього?

Еразм 3). — Ах! я дуже бажав сього, се було би великою потіхою для бідного богослова, яким був я; лиш я не мав можности говорити так сміло, як ти.

Лукіян. — Се мене дивує; люда дуже любать, щоб їм вказувано на їх дурноту взагалі, тільки щоб лиш нікого не називати окрема. Тоді кождий приписує свої власні хиби суєтності і всі сміють ся оден із другого. Хіба не теж саме було в твоїм сучаснім часі?

Еразм. — Між смішними людьми твого і мого часу була величезна ріжниця; ти мав до діла тільки з

богами, котрих представляли на сцені і в філософах мавшими єще менше довіри, чим боги; а я був окружений фанатиками і мусівим поступати осторожно, щоб мене не спалили одні або не убили другі.

Лукіян і Еразм. — Якже ти міг сміятись, находячи ся в сей спосіб проміж двома огнями?

Еразм. — Та я й не сміявся. Мене уважала далеко більше смішним чим я дійсно був. Я волавив ся дуже веселим і остроумним тому, що в тім часі всі були скучні. Всі були вглублені в безмістні ідеї і се робило людей сварливими. Той, хто думав, що одне і те саме тіло може бути рівночасно в двох інших місцях, готов був зарізати всякого, хто поясняв те саме лише другим способом. Гірше сего: елиби чоловік в своїм положеню не хотів ввати участі в спорі, його стали би вважати дивляком.

Лукіян і Еразм. — Які дивні люди ті варвари з котрими тобі довело ся жити. В моїм часі гетти і масагетти були більше м'які і розсудні. А як же була твоя професія в твоїй страшній країні?

Еразм. — Професія бевдільства; католицький монах складав ненаврушному присягу бути цілковито некорисним людству, бути глупим і рабом та жити на кошті других.

Лукіян і Еразм. — Яка оружна професія! В якій спосіб, посідаючи такий ум, ти міг посвятити себе занятю ганьблячому людську природу? Жити чужим коштом — се єще, ну, нехайби було! Але складати присягу не мати здорового вислуду і вверци ся свободі!..

Еразм. — Вачиш: коли я ще був дуже молодий, і ні рідних, ні приятелів у мене не було, я попав в руки гультавів, котрі зговорили мене побільшити число їм подібних.

Лукіян і Еразм. — Невже! І багато було таких людей?

Еразм і Лукіян. — В Європі начисляли їх від шести до семи сот тисяч.

Лукіян і Еразм. — Праведне небо! значить, світ сильно подурнів і здибив від сього часу, як я його оставив? Правду сказав Гораций, що все піде гірше і гірше: Progeniem vitiosior em.

Еразм. — Мене тішить се, що всі люди того століття, в котрім я жив, дійшли до висшої степені безумства, будут вже они мусіть, врешті, зійти в няз, і будуть же проміж нами і такі, у котрих найде ся трохи розуму.

Лукіян і Еразм. — Про се я дуже сумніваю ся. Но скажи мені, які були головні безумства того часу?

Еразм. — Глади, ось список, котрий я завжди ношу при собі. Читай.

Лукіян і Еразм. — Який довгий! (Лукіян читає і затичує ся зі сміху. Надходить Рабле 2)).

Рабле. — Панове! Де смієте ся, там і я не лишній. З чого ви смієте ся?

Лукіян і Еразм. — Над глупотою.

Рабле. — Знаменито! посмієм ся разом.

Лукіян і Еразм. — (До Еразма). Хто сей оригінал?

Еразм. — Се чоловік, котрий був сміліший і сильніший від мене, тому, що був леше католицьким священником, підчас коли я, як монах, користував ся меншою свободою.

Лукіян і Еразм. (звертаючись до Рабле). — І ти також, так як і Еразм, аможив присягу жити на кошті других?

Рабле. — Подвійно навіть, поваяк я був священником і лікарем. З дитинства я був дуже второпний і став таким же ученим як Еразм; однак вядячи, що вто-

1) Поконаті більше вісуге.

2) Рабле — французький сатирик (1494-1552), автор вісних романів „Гаргантюа“ і „Пантaгpуель“.

* Елізейські поля — помертвіє місце побуту грецьких героїв; також рай або небо. ** Вольтер — славний французький філософ — письменник XVIII століття. 1) Лукіян — грецький сатирик в II столітті по христі. 2) Батави — старинна назва Нідерландів. 3) Еразм Роттердамський (1466-1536) — сатирик, родом Голландець, він бевпощадно борбу в звабонами свого віку, автор апаменатого сатири „Похвала глупоті“.

1) Кардиналом 2) Екзо — стар